

รูปแบบการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม

Quality Development Model of the Students in Small-sized

Elementary Schools under the Mahasarakham Provincial Education

Area Service Offices

ยุทธพงษ์ ศรีวรพงษ์¹ ศักดิ์ชัย นิรันธทวี² อัจฉรา วัฒนารงค์² และ วิภาภรณ์ ภูวัฒนกุล³Yutthapong Sriworawong¹ Sakchai Nirunthawee² Achara Whattananarong² andVipaporn Poovatanakul³¹นิสิตปริญญาเอก, หลักสูตรการศึกษาดุขฎฐิบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

Ph.D. Student, Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, University of Phayao

Corresponding author, E-mail : sriworawong@gmail.com

²รองศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรการศึกษาดุขฎฐิบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

Associate Professor Dr., Doctor of Philosophy Program in Educational Administration,

University of Phayao E-mail : sakchai_2494@hotmail.com, E-mail : achara.wh@gmail.com

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรการศึกษาดุขฎฐิบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

Assistant Professor Dr., Doctor of Philosophy Program in Educational Administration,

University of Phayao E-mail : vpoovatanakul@gmail.com

Received: April 23, 2021; Revised: August 25, 2022; Accepted: September 21, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน และเพื่อสร้างและประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครู จำนวน 400 คน และผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย อาจารย์หรือนักวิชาการ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา หรือ ศึกษาพิเศษ จำนวน 7 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามและแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน พบว่า รายด้านและในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คุณภาพของนักเรียน รายด้านและในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในการนี้ปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายหรือร่วมอธิบายความแปรปรวนการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน มี 2 ปัจจัย โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์ร้อยละ ได้ร้อยละ 59.40 ($R^2 = .594$) ดังสมการในรูปคะแนนดิบ ต่อไปนี้ $Y' = .900 + .596(X5) + .174(X1)$ และสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z = .632 (X5) + .209 (X4)$ 2) ผลการสร้างและประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ โครงสร้างและสาระสำคัญของรูปแบบ ได้แก่

ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต เงื่อนไขของรูปแบบ และ แนวการประเมินรูปแบบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบ/ คุณภาพของนักเรียน/ โรงเรียนประถมศึกษา/ โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

This article aim to study the factors affected to students quality development and to establish and assess a model of student quality development in small primary schools under the Maha Sarakham Provincial Primary Education Service Area Office. The sample group used in this study was administrators and teachers, total 400 people. The professionals consist of professors, academics, education institution administrators or teachers, group leader of learning subjects and 7 directors of the educational or supervisory area. The tools used in the study were questionnaires and assessment forms. The statistics used in the study were mean, standard deviation and multiple linear regressions. The results of the study showed that 1) the factors affected to the students quality, it was found that the internal, individual, and overall factors were at a high level. 2) The results of creating and evaluating a model of student quality development, it was found that the components of the model of student quality development, it consists of the principle of the model, the objectives of the model, the structure and the essence of the model, i.e. inputs, processes, and outputs. The conditions of the model and the model evaluation guidelines are very appropriate. 3) There are two factors that can predict or co-explain the variance in student quality development, with a predictive power of 59.40 percent ($R^2 = .594$), as shown in the equation in the form of the raw score as follows: $Y' = .900 + .596(X5) + .174(X1)$ and the equation in standard Z-score form $= .632 (X5) + .209 (X4)$.

Keywords : Model/ Quality of students/ Elementary school

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างทรัพยากร สร้างสังคม และความเป็นชาติ การศึกษาจึงเป็นกลไกหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข จากกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตอย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญขับเคลื่อนการสร้างความรู้ได้เปรียบทางการแข่งขันของประเทศเพื่อรองรับภาวะการแข่งขันและให้สามารถยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นานาประเทศ ๆ ทั่วโลก จึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในประเทศให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตของระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ รวมถึงระดับภูมิภาคและระดับโลก บนพื้นฐานการดำรงรักษาความเป็นประเทศ หรืออัตลักษณ์ของประเทศนั้น ๆ ทั้งนี้ประเทศไทยเองก็ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการศึกษาสำหรับการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของประชาชนชาวไทยให้มีศักยภาพด้านสมรรถนะ ความรู้ ความสามารถ และมีทักษะการทำงาน ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการและสอดคล้องกับตลาดงาน รวมถึงการพัฒนาประเทศภายใต้แรงกดดันจากปัจจัยภายนอก กระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้ามาแทรกแซงและแรงกดดัน

ภายในประเทศที่ต้องเผชิญ ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนชาวไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมน่าอยู่ เป็นสังคมที่มีคุณธรรม จริยธรรม และประเทศจะสามารถก้าวข้ามการเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เพื่อรองรับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ทั้งในปัจจุบันและอนาคต จากการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ยังส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ดังนั้น โรงเรียนประถมศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็ก และเยาวชน ให้มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ประกอบไปด้วย 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งจัดได้ว่าเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความสุข มีศักยภาพสามารถสร้างอาชีพ หรือ ศึกษาต่อ เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน โดยนักเรียนจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและมีค่านิยมที่พึงประสงค์ รักตัวเองรวมถึงเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย ประพฤติปฏิบัติตนตามคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนาหรือตามศาสนาที่ผู้เรียนนับถือ ผู้เรียนยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อันได้แก่ ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะที่เป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562; ภัทรพร เกษสังข์ และ แพรวนภา เรียงริลา, 2564 และ ชีรวัฒน์ เลื่อนฤทธิ, 2565)

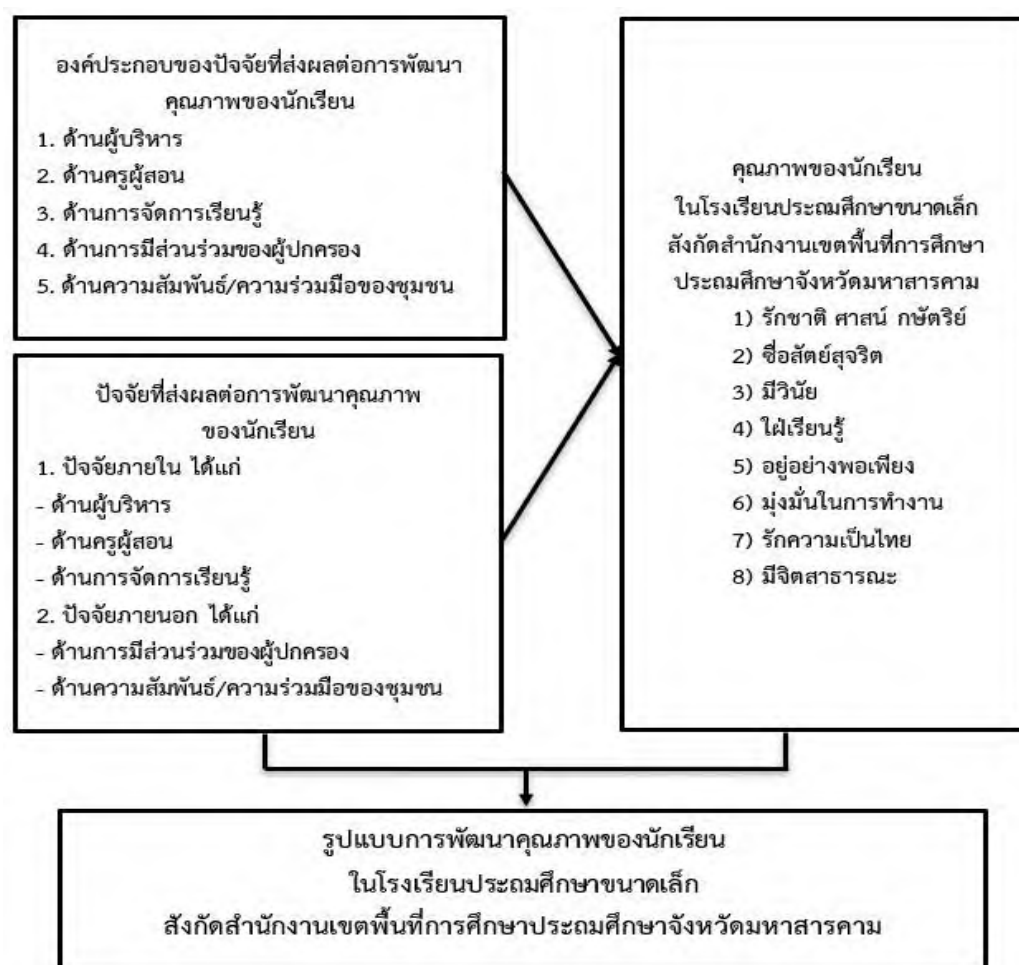
โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม พบปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ในประเด็นครูผู้สอนขาดทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในการวัด และประเมินผลผู้เรียน พบในครูตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้มีครูผู้สอนที่จบการศึกษาไม่ตรงตามวิชาเอกที่สอน นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องงบประมาณสำหรับสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ อีกทั้งยังขาดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และยังพบปัญหาในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ยังขาดภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่องานวิชาการค่อนข้างน้อย ในส่วนของบุคลากรยังขาดความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอน ขาดความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรใหม่ ๆ (วันชัย พงสุพันธ์ และคณะ, 2553) สอดคล้องกับรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีที่ได้รายงานไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ยังมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเป้าหมายค่อนข้างมาก อาจมีสาเหตุมาจากนักเรียนไม่ผ่านมาตรฐานสาระการเรียนรู้ในระดับช่วงชั้น มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้ จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก ในด้านการบริหารงานวิชาการยังไม่บรรลุเป้าประสงค์เท่าที่ควร เนื่องจากมีสาเหตุหลายประการดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ในส่วนของปัจจัยและกระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ได้พยายามแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ มาโดยตลอด อาทิเช่น การจัดหาพนักงานราชการ จ้างครูอัตราจ้างเข้าไปเสริมในสถานศึกษาที่ขาดแคลนครูและบุคลากรด้านการสอน ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเป็นการแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในด้านการพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอน ได้ดำเนินการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนด้านงบประมาณได้ประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลขอให้ช่วยจัดสรรงบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน รวมถึงจัดหาครูผู้สอนมาช่วยสอนในสาขาวิชาที่ขาดแคลนเพิ่มเติม ซึ่งในการดำเนินการก็เป็นเพียงการแก้ปัญหาเพียงชั่วคราวไม่ยั่งยืน ยังพบปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ของผู้เรียนยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3, 2551)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา รูปแบบการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ในประเด็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน รวมถึงใช้ในการวางแผนส่งเสริม สนับสนุน และปรับปรุงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและการบริการต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน ในการนี้ยังเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ให้เป็นเยาวชนของชาติและเป็นพลเมืองโลกอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งจะเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อสร้างและประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม เขต 1 เขต 2 และ เขต 3 จำนวน 4,803 คน และ 2) ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย อาจารย์หรือนักวิชาการ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา หรือ ศึกษาพิเศษ จำนวน 7 ท่าน

2. กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหาร และครู กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดี ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความคลาดเคลื่อนที่ 5% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ 367 คน ทั้งนี้ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อไม่ให้เกิดความคลาดเคลื่อน (e) ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน (ประสาธน์ เณรเฉลิม, 2564) จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยแบ่งชั้นตามเขตพื้นที่การศึกษา (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2561) และ 2) ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย อาจารย์หรือนักวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา หรือ ศึกษาพิเศษ จำนวน 7 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบประเมิน ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม จำนวนข้อรวมทั้งสิ้น 90 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ลักษณะเป็นมาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 36 ข้อ ส่วนที่ 2 ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ลักษณะเป็นมาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 17 ข้อ และส่วนที่ 3 คุณภาพของนักเรียน ลักษณะเป็นมาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 37 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ มีจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 17 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ ลักษณะเป็นมาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 8 ข้อ และส่วนที่ 2 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือรูปแบบฯ ลักษณะเป็นมาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 9 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย มีดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบฯ เพื่อนำประเด็นที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัย มาใช้ในการกำหนดนิยามศัพท์ตามขอบข่ายเนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษาของแบบสอบถาม และแบบประเมิน ที่จะสร้างขึ้น

2. ร่างข้อคำถามของแบบสอบถาม และแบบประเมิน ตามขอบข่ายเนื้อหาของแบบสอบถาม

3. จัดทำข้อคำถามของแบบสอบถาม และแบบประเมิน โดยให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์และวัตถุประสงค์ของการศึกษา

4. นำแบบสอบถาม และแบบประเมิน ที่สร้างเสร็จแล้วไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามและแบบประเมินในเบื้องต้นแล้ว จากนั้นปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. นำแบบสอบถาม และแบบประเมินที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องกับนิยามศัพท์ วัตถุประสงค์ และความตรงเชิงเนื้อหา ระหว่างข้อคำถาม จากนั้นนำมาวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

6. นำแบบสอบถาม และแบบประเมิน ไปทดลองใช้กับผู้บริหาร และครู ในโรงเรียนประถมศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีบริบทที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

7. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r) ได้ค่าระหว่าง เท่ากับ 0.58-0.97 ซึ่งค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถาม และแบบประเมิน มีค่าตั้งแต่ 0.40 ขึ้นไป แสดงว่าเป็นข้อคำถามที่ดีมาก (ประสาธ เนืองเฉลิม, 2564)

8. วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม และแบบประเมินทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม และแบบประเมิน ที่ยอมรับได้ไม่ควรน้อยกว่า 0.70 (ประสาธ เนืองเฉลิม, 2564)

9. จัดทำแบบสอบถาม และแบบประเมินให้สมบูรณ์ และจัดทำแบบออนไลน์ (บุญรัตน์ แผลงศร, 2565)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล จากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา
2. นำแบบสอบถาม แบบประเมิน พร้อมด้วยหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล ไปเก็บข้อมูล โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 รูปแบบ ได้แก่ เก็บด้วยตนเอง จำนวน 50 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 50 ฉบับ และมีบางส่วนที่ส่งไปออนไลน์ (Google Form) จำนวน 350 ฉบับ
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และแบบประเมิน ตามเวลาที่นัดหมาย ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และแบบประเมิน ได้แบบสอบถามกลับคืนจากการเก็บด้วยตนเอง จำนวน 50 ฉบับ และบางส่วนที่ส่งไปออนไลน์ (Google Form) ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 350 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจัดกระทำด้วยคอมพิวเตอร์ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติ อาทิเช่น ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม รายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน ในภาพรวมและทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.25, S.D.=0.43) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านผู้บริหาร ($\bar{X}$ = 4.26, S.D.=0.53) ด้านครูผู้สอน ($\bar{X}$ = 4.25, S.D.=0.49) และด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.20, S.D.=0.45) ตามลำดับ

1.2 ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ในภาพรวมและทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.14, S.D.=0.43) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความสัมพันธ์ความร่วมมือของชุมชน ($\bar{X}$ = 4.16, S.D.=0.54) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ($\bar{X}$ = 4.12, S.D.=0.43)

2. คุณภาพของนักเรียน ในภาพรวมและทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.19, S.D.=0.44) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านอยู่อย่างพอเพียง ($\bar{X}$ = 4.38, S.D.=0.49) ด้านใฝ่เรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.37, S.D.=0.47) และด้านรักความเป็นไทย ($\bar{X}$ = 4.26, S.D.=0.54) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยคะแนนดิบ (B) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยคะแนนมาตรฐาน (β) ของตัวแปรทำนาย ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์สมการถดถอย (ES.b) และการทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย

ตัวแปร	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน	t	p-values
	B	Std.error	β		
X5	.596	.037	.632	6.382**	.000
X1	.174	.033	.209	16.136**	.000
a (Constant)	.900	.141	-	5.334**	.000

R = .772 Std.error = .2580 F = 292.907
 $R^2 = .596$ Adjusted $R^2 = .594$ a = .900

จากตารางที่ 1 สร้างสมการทำนายประสิทธิภาพการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ความร่วมมือของชุมชน (X5) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (B) และในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ .596 และ .632 ตามลำดับ ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X1) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (B) และในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ .174 และ .209 ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุ (R) เท่ากับ .772 และค่าสัมประสิทธิ์การทำนายที่ปรับแก้หรืออำนาจการทำนาย (Adjusted R^2) เท่ากับ .594 ในการนี้ทั้ง 2 ปัจจัย มีค่าอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 59.40 ($R^2 = .594$) เขียนในรูปดังสมการ ได้แก่ สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ $Y' = .900 + .596(X5) + .174(X1)$ และ สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z = .632(X5) + .209(X4)$

4. ผลการสร้างและประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (n = 7)

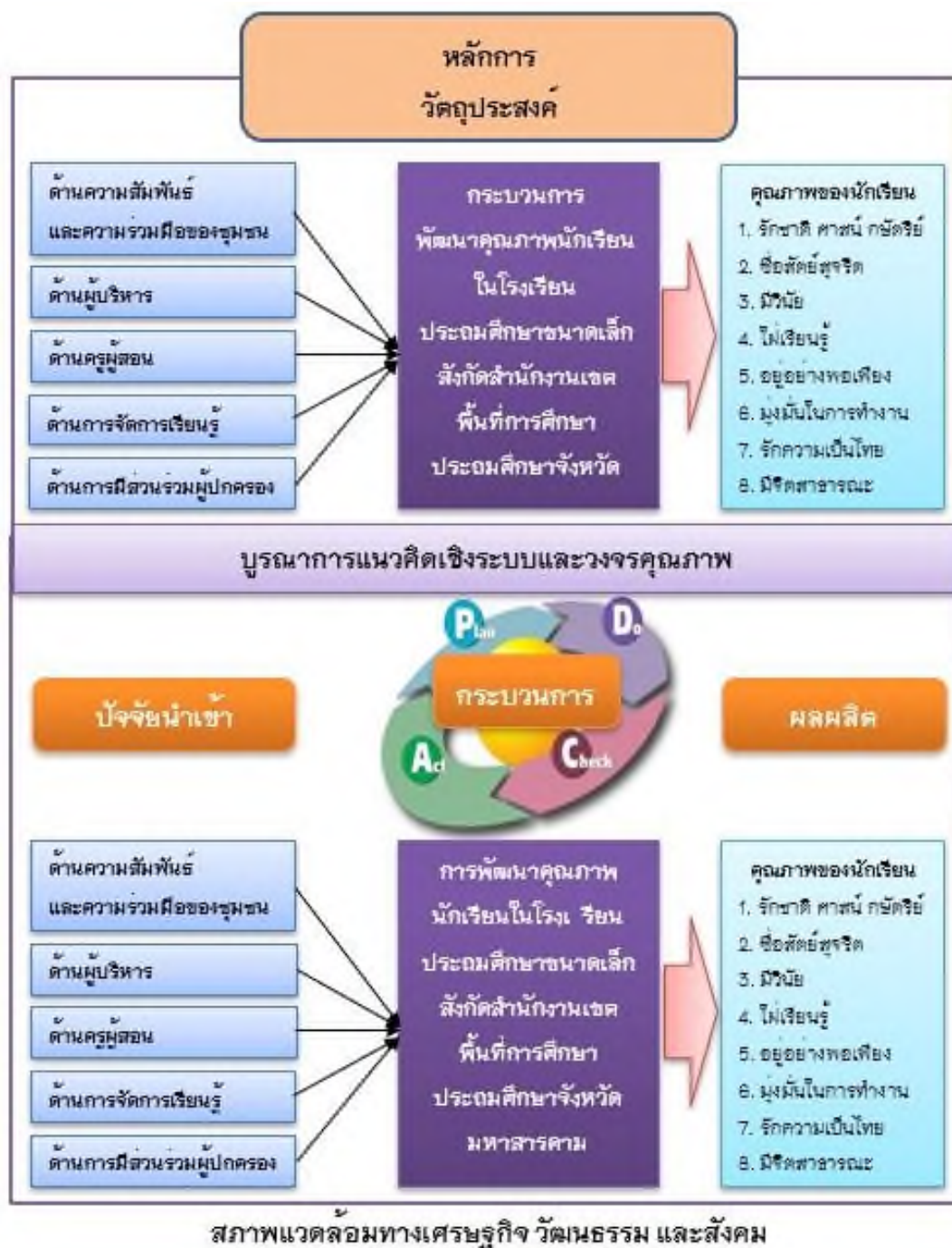
รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1 หลักการสำคัญของรูปแบบฯ	4.57	0.53	มากที่สุด
2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบฯ	4.14	0.69	มาก
3 โครงสร้างและสาระสำคัญของรูปแบบฯ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต	4.43	0.79	มาก
4 กระบวนการของรูปแบบฯ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต	4.43	0.79	มาก
5 เงื่อนไขของรูปแบบฯ	4.29	0.95	มาก
6 ระบบงาน และกลไกของรูปแบบฯ ผู้วิจัยประยุกต์มาจากทฤษฎีระบบ	4.43	0.53	มาก
7 รูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้	4.71	0.49	มากที่สุด
8 รูปแบบฯ มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.86	0.38	มากที่สุด
รวม	4.48	0.40	มาก

จากตารางที่ 2 ความเหมาะสมของรูปแบบฯ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D.=0.40) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ รูปแบบฯ มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D.=0.38) รองลงมาได้แก่ รูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ อยู่ในระดับ

มากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D.=0.49) และหลักการสำคัญของรูปแบบฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D.=0.53) ตามลำดับ

รูปแบบการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

ภาพ 2 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 3 ความเป็นไปได้ของแนวทางการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน (n = 7)

	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การออกแบบและจัดทำรูปแบบของแนวทางการใช้รูปแบบฯ ถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.43	0.53	มาก
2	ขนาดตัวอักษรที่ใช้ถูกต้องเหมาะสมเป็นไปตามหลักวิชาการ	4.43	0.53	มาก
3	ข้อความเนื้อหาของแนวทางการใช้รูปแบบฯ ถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.43	0.53	มาก
4	ขอบข่ายเนื้อหา สาระสำคัญของแนวทางการใช้รูปแบบฯ สอดคล้องกับรูปแบบฯ	4.86	0.38	มากที่สุด
5	มีการจัดลำดับเนื้อหาและสาระสำคัญตามลำดับก่อน-หลัง	4.29	0.49	มาก
6	รายละเอียดในแต่ละประเด็นเพียงพอสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง	4.43	0.53	มาก
7	การนำเสนอเนื้อหาสาระหรือองค์ความรู้ถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.71	0.49	มากที่สุด
8	การสื่อความหมายในแต่ละประเด็นมีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.29	0.49	มาก
9	องค์ความรู้และประสบการณ์ที่นำเสนอเหมาะสมสำหรับครูและบุคลากร	4.57	0.53	มากที่สุด
	รวม	4.49	0.39	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ความเป็นไปได้ของแนวทางการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D.=0.439) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ขอบข่ายเนื้อหา สาระสำคัญของแนวทางการใช้รูปแบบฯ สอดคล้องกับรูปแบบฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D.=0.38) รองลงมาได้แก่ การนำเสนอเนื้อหาสาระหรือองค์ความรู้ถูกต้องตามหลักวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D.=0.49) และองค์ความรู้และประสบการณ์ที่นำเสนอเหมาะสมสำหรับครูและบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D.=0.53) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา รูปแบบการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม มีข้อค้นพบควรแก่การนำมาอภิปรายผล 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน รายด้านและในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน และด้านการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในด้านผู้บริหาร ผู้บริหารสนับสนุนการจัดกิจกรรมประสานความสัมพันธ์ความร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานภายนอกเพื่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ผู้บริหารส่งเสริมการประเมินผลการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน และผู้บริหารส่งเสริมให้เกิดการอภิปรายเสนอแนะการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ในขณะที่ด้านครูผู้สอน มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน สอดแทรกเนื้อหาให้นักเรียนเกิดการพัฒนาคุณภาพ มีความรู้ทักษะความสามารถที่เหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบ และในส่วนของการจัดการเรียนรู้ มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพของนักเรียน โรงเรียนนำผลการประเมินคุณภาพของนักเรียนมาปรับปรุงและพัฒนา และโรงเรียนมีวิธีการวัดประเมินผล สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน และสำหรับปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน รายด้านและในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์/ความร่วมมือของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในด้านความสัมพันธ์ความร่วมมือของชุมชนนั้น ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุน จัดหางบประมาณในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน และมีการประสานความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์เพื่อร่วมพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ในขณะที่ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุน จัดหางบประมาณ

ในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน มีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดภูมิทัศน์ของโรงเรียนเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของกันตพัฒน์ มณฑา (2561) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพ ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารการศึกษา ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัย และปัจจัยด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน ขณะที่วัชรินทร์ ยศรุ่งโรจน์ และณรงค์ศักดิ์ จันทรวล (2560) ได้ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน ได้แก่คุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพของครูผู้สอน และการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง สำหรับพัทธนันท์ หรรษาภิรมย์โชค และจิราภรณ์ กาแก้ว (2557) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วยปัจจัยภายใน ได้แก่ การบริหารจัดการ บุคลากร และการจัดการเรียนรู้ ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไล หนูนา และศิริชัย ชินะตุงกูร (2556) ที่ได้ค้นพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ประเด็นที่ 2 คุณภาพของนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านใฝ่เรียนรู้ และด้านรักความเป็นไทย ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของพนิดา โชคพิพัฒน์ไพบุลย์ และธีระพงศ์ บุศรากุล (2562) พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือด้านมีวินัย รองลงมาคือ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านมีจิตสาธารณะ ด้านอยู่อย่างพอเพียง ขณะที่นริศรา ตาปราบ และคณะ (2562) พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีทั้งหมด 8 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ ขณะเดียวกันบุญรอด ขาดิยานนท์ (2561) พบว่า นักเรียน มีระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านรักความเป็นไทย ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านมีจิตสาธารณะ ด้านมีวินัย และด้านใฝ่เรียนรู้ ตามลำดับ และอัสตรา ประเสริฐสิน (2558) พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านใฝ่เรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน

ประเด็นที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัย (X) ทั้ง 5 ตัวแปร ได้แก่ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพของนักเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r อยู่ระหว่าง .575 ถึง .753) เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ความร่วมมือของชุมชน (X5) ($r = .753$) ด้านการจัดการเรียนรู้ (X3) ($r = .678$) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (X4) ($r = .637$) ด้านครูผู้สอน (X2) ($r = .959$) และด้านผู้บริหาร (X1) ($r = .575$) ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอนสำหรับหาตัวทำนายที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน พบว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ความร่วมมือของชุมชน (X5) ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X1) สามารถทำนายการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และทั้ง 2 ปัจจัย สามารถร่วมกันทำนายหรือร่วมอธิบายความแปรปรวนการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ได้ร้อยละ 59.4 (Adjusted $R^2 = .954$) สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ $Y' = .900 + .596(X5) + .174(X1)$ และสมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z = .632(X5) + .209(X4)$ สอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์ เรืองแสงอร่าม และอภิชาติ เสนะนนท์ (2560) ที่ค้นพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตกับระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนในสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ (r) 0.751 ในขณะที่วรรณิศา แก้วดี และ

คณะ (2560) ศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการศึกษา ด้านการทำงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนที่ทำงานระหว่างเรียน ประเภทของงาน สภาพภาพของการทำงาน เวลาทำงาน สภาพการทำงาน และเหตุผลของการทำงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนที่ทำงานระหว่างเรียน

ประเด็นที่ 4 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย องค์ประกอบที่เชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบฯ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบฯ 3) โครงสร้างและสาระสำคัญของรูปแบบฯ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต 4) เงื่อนไขของรูปแบบฯ ได้แก่ การปรับปรุง และ 5) การประเมินรูปแบบฯ เมื่อทำการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ พบว่า ในภาพรวมรูปแบบฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า รูปแบบฯ นี้มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของนริศรา ตาปราบ และคณะ (2562) ที่ได้ค้นพบว่า รูปแบบฯ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีความเหมาะสมมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อมีระดับมากที่สุดทุกข้อ ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านเป้าหมาย ด้านตัวชี้วัดความสำเร็จของกิจกรรม ด้านกิจกรรม/ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และด้านประโยชน์ที่จะได้รับมากที่สุด ผลการใช้รูปแบบฯ ก่อนการร่วมกิจกรรมนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับดี ทั้ง 8 ด้าน ส่วนวาริรัตน์ แก้วอุไร (2554) พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบฯ แนวคิดทฤษฎี หลักการของรูปแบบฯ วัตถุประสงค์ของรูปแบบฯ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ระบบสังคม หลักปฏิสัมพันธ์ ระบบสนับสนุน ผลที่เกิดกับผู้เรียน และการนำรูปแบบฯ ไปใช้ พบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพดีและสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนแบบองค์รวม สำหรับผลการประเมินรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมดีมาก แต่ทั้งนี้ควรเพิ่มและปรับรายละเอียดบางประการของรูปแบบฯ ให้มีความเหมาะสมมากขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตย์ ไชยวงศ์ (2561) ที่พบว่า ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สูงขึ้น อันจะนำไปสู่การสร้างความมั่นใจว่าโรงเรียนจะดำเนินการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐาน
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม สามารถนำข้อค้นพบไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุน และช่วยเหลือโรงเรียนในสังกัดให้สามารถบริหารจัดการศึกษาได้ประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนด้านต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กฤตย์ ไชยวงศ์. (2561). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี. *วารสารการวัดผลการศึกษา*. 35 (98). 107-118.
- กันตพัฒน์ มณฑา. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม, บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์.

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2561). สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี.
- ธีรวัฒน์ เลื่อนฤทธิ. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community, SLC). *วารสารการวัดผลการศึกษา*. 39 (105). 284-297.
- นริศรา ตาปราบ และคณะ. (2562). รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเอกชนจังหวัดชัยภูมิ. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*. 6 (3). 548-565.
- บุญรัตน์ แผลงศร. (2565). เครื่องมือการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แบบสอบถามออนไลน์. *วารสารการวัดผลการศึกษา*. 39 (105). 28-38.
- ประสาธน์ เนื่องเฉลิม. (2564). *วิจัยการเรียนการสอน*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, คณะศึกษาศาสตร์.
- ประสิทธิ์ เรืองแสงอร่าม และ อภิชาติ เสนะนนท์. (2560). คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนประชานาเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 9(1). 546-557.
- พนิดา โชคพิพัฒน์ไพบูลย์ และธีระพงศ์ บุศรากุล. (2562). ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในอำเภอวิเศษชัยชาญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง. *วารสารศึกษาศาสตร์ มมร*. 7 (2). 233-246.
- พัทธนันท์ ธรรมชาภิรมย์โชค และ จิราภรณ์ กาแก้ว. (2557). แนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กในชุมชน. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 6 (12). 95-108.
- ภัทรพร เกษสังข์ และ แพรวนภา เรืองริลา. (2564). การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 ของครุคณิตศาสตร์ จังหวัดเลย. *วารสารการวัดผลการศึกษา*. 38 (104). 25-38.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2554). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่สังคมแห่งคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้*. การประชุมวิชาการการวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 15. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วรรณิศา แก้วดี และคณะ. (2560). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ทำงานระหว่างเรียน. *Kasetsart Journal of Social Sciences*. 38. 717 – 727.
- วิไล หนูนา และศิริชัย ชินะดังกู. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคใต้ฝั่งอันดามัน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*. 9 (2). 89-113.
- วัชรินทร์ ยศรุ่งโรจน์ และณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33. *วารสารพัฒนศาสตร์*. 13 (1). 97-115.
- วันชัย พงสุพันธ์ และคณะ. (2553). การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 3. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม; วมร*. 4 (2). 113-125.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3. (2551). *รายงานคุณภาพการจัดการศึกษาประจำปี 2551*. มหาสารคาม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- อังศรา ประเสริฐสิน. (2558). *การพัฒนารูปแบบการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York. Harper and Row Publications.